

Аннотация

В статье показаны пути достижения гармоничных композиционных решений фасадов секционных жилых домов, в особенности группы композиционных элементов и группы композиционных средств, выполняющих функцию связей.

Ключевые слова: эстетическое формирование, композиционные элементы, композиционная структура, композиционные средства-связи.

Annotation

The article shows that the ways to achieve harmonious solutions composite facades sectional residential buildings, including a group of compositional elements and compositional tools-connections.

Key words: aesthetic formation, compositional elements, compositional structure, compositional tools-connections.

УДК 725.89

В.В.Самойлович

Проф.

Е.Т.Гусейнов

Аспірант

Київський національний університет будівництва і архітектури.

ОБГРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ АРХІТЕКТУРНИХ РІШЕНЬ ГОТЕЛІВ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ АЗЕРБАЙДЖАНУ

Анотація: в статті визначено основні експлуатаційні і естетичні вимоги до перспективних архітектурних рішень готелів в туристичній сфері Азербайджану.

Ключові слова: Туризм в Азербайджані, готельний сектор, архітектурні вимоги.

Постановка проблеми: Поступове відродження екології Азербайджанської республіки обумовлює інтенсивний розвиток туризму в країні.

Як свідчить світовий досвід, туризм в багатьох країнах є джерелом отримання валютних коштів, необхідних для розрахунку з зовнішніми платежами.

Одною з найважливіших складових туризму є готелі, виразна архітектура яких у сполученні з якісною роботою сервісних служб, має вирішальне значення для подальшого розвинення туристичного комплексу.

Як свідчать статистичні дані, в туристичному комплексі, як правило, 65% зайнятих в цьому бізнесі людей припадає на готельний сектор. До того ж, від останнього надходить до банківської сфери до 68% грошових надходжень від всього прибутку.

Враховуючи викладене, визначення та обґрунтування перспективних архітектурних рішень готелів є актуальною задачею, розв'язання якої буде сприяти успішному розвитку туризму в Азербайджані.

Огляд попередніх досліджень:

Проблемою застосування ефективних рішень готелів займались багато дослідників. Серед них значне місце посідають роботи українських вчених : Лесика О.В., Рогожнікової Є.Є.[1;2;3;4;5], а також роботи фахівців Лівану, Ірану та Йорданії [6;7;8]. Наведені дисертаційні роботи українських фахівців присвячені питанням архітектурно-планувальної організації готелів в умовах реконструкції історичної забудови міст України та природних комплексів.

Роботи іноземних вчених досліджують особливості архітектурної організації готельних комплексів окремих країн. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених архітектурно-планувальній організації готелів в Україні, Лівані, Ірані та Йорданії, визначення перспективних рішень готелів в Азербайджані потребує спеціальних досліджень. Пояснюється це, перш за все, особливостями природно-кліматичних умов країни, які значною мірою відрізняються від оточуючих Азербайджан сусідніх країн. Досить зазначити, що на території Азербайджану існує дев'ять кліматичних зон з одинадцяти існуючих, які не враховуються в жодній з відомих робіт з готельного бізнесу.

Крім того, Азербайджан має багато відмінностей як відносно демографії населення, так і за національними традиціями і релігійними особливостями. В країні, до того ж, при проектуванні готелів використовують нормативні документи, які були розроблені ще за часів СРСР, і не містять у собі такі важливі на сьогодні вимоги до екології та альтернативних джерел енергії.

Мета роботи-визначення ефективних перспективних архітектурних рішень готелів в туристичній сфері Азербайджану.

Основний зміст роботи: Готельний бізнес характеризується чисельністю видів і типів готелів. Вони класифікуються за призначенням, місткістю, поверховістю, місцем розташування та рівнем комфорту.

Так, за призначенням готелі поділяють на комерційні (бізнес-готелі), готелі-курорти, конгрес-готелі, туристичні, мотелі тощо.

Місткість готелів визначають кількістю постійних спальних місць. В багатьох країнах готелі, в яких кількість спальних місць дорівнює від 30 до 100,

відносять до готелів малої місткості, від 100 до 300 – середньої, і завбільшки 500 місць – великої місткості.

Вибір поверхні, в свою чергу, залежить від економічних і містобудівних умов, нормативних вимог, конструкцій і будівельних матеріалів та методів зведення будівель.

Готелі розташовують в місті, за містом, поблизу об'єктів туристичної привабливості, біля пляжів та ін.

Щодо рівня комфорту, то слід зазначити, що зараз не існує єдиної класифікації готелів з цього питання. В багатьох країнах існують різні класифікації як за призначенням так і за кількістю категорій готелів. Так, у Великобританії ступінь комфорту готелів позначають коронами, в Швеції – ключами, в Греції - латинськими літерами і т. ін.

В Росії, Європі, в деяких країнах Азії і Африки найбільше розповсюдження отримала так звана «зіркова» система класифікації готелів, до складу якої входять п'ять категорій.

Однозіркові готелі відрізняються тим, що в номері має бути тільки умивальник, а душ і туалет обслуговує п'ять номерів.

В номерах готелів з двома зірками туалет і ванна знаходяться в номері. Крім того в готелі повинен бути ресторан з широким вибором страв.

Тризірковий готель, крім зазначених вище вигід, як правило, обладнаний кондиціонером, телевізором, холодильником. В якості додаткового сервісу має бути басейн, автопарковка, обмін валют, перукарня.

Чотиризірковий готель повинен мати бізнес-центр, оренду автомобілів, міні бар у номерах. В такому готелі можна замовити прання, відвідати сауну і таке інше.

П'ятизірковий номер має бути не менше 16 квадратних метрів. Сервіс і обслуговування у таких номерах відбувається на більш високому рівні. Існує багато додаткових пропозицій, які значно перевищують пропозиції готелів інших категорій.

Як свідчить світовий досвід будівництва і експлуатації готелів, в умовах сучасного ринку щодо організації сфери послуг для туристів, потрібен підхід, який спрямований на задоволення конкретних потреб окремого споживача.

Вирішення такої задачі навряд чи може бути здійснено в готелях великої місткості, в яких висока кількість постояльців буде виступати значною перешкодою щодо персоніфікації обслуговування.

Найбільшою мірою умови персоніфікації послуг існують в готелях малої місткості, в яких клієнтам може бути забезпечено проживання і комфорт на рівні готелів вищої категорії, за умови скорочення переліку деяких додаткових послуг, розрахованих на масового споживача. У зв'язку з цим такі готелі

потрапляють у категорію «3-4 зірки», не складаючи при цьому конкуренцію готелям середньої місткості.

Камерність атмосфери малого готелю високого класу якоюсь мірою моделює (а не копіює) домашню обстановку і, таким чином, створюють свою власну "нішу" в умовах готельного сектора туристичного бізнеса.

Більшість туристів прагнуть мати не тільки послуги щодо проживання і харчування, але й отримати якусь нову інформацію щодо країни, яку вони відвідують. Саме тому готелі і підприємства харчування повинні надавати означені послуги в національному стилі. Вирішення інтер'єру з включенням елементів національного побуту та наявність національної кухні в підприємстві харчування створює атмосферу подорожі, відризу від буденної реальності.

Таким чином тенденція будівництва готелів малої місткості цілком виправдана.

По-перше, вони можуть обслуговувати широкий спектр клієнтів – туристів, які мандрують з метою пізнавання чогось нового, ділових туристів, відпочиваючих тощо.

По-друге, малі готелі більш привабливі з економічної точки зору і, тим саме, стимулюють розвиток внутрішнього і в'їзного туризму.

По-третє, таким готелям легше відповісти світовим стандартам у зв'язку з тим, що їх матеріально-технічну базу легше обновлювати, застосовувати нові ідеї.

Як відомо, готельний бізнес значно залежить від сезонності. Влітку, як правило, місце в готелях не вистачає, а в інші пори року дуже часто клієнтів в готелях не добирають. У зв'язку з цим великим готелям приходиться збуватися від зайвого персоналу, скорочувати об'єми закупівель продукції для ресторанів і обслуговування номерного фонду, а також зменшувати обсяг інших робіт. Готелі малої місткості, на відміну від готелів великої місткості, від сезонності залежать меншою мірою.

Одною з найважливіших якостей перспективних готелів Азербайджану має бути екологічність.

Як показує досвід, найкращі екоготелі відрізняються від звичайних тим, що всі вони збудовані з натуральних матеріалів та активно використовують енергію сонця, вітру і води. В ресторанах таких готелів застосовують тільки екологічно чисті продукти, а номери прибирають нетоксичними миючими засобами. З метою економії енергоресурсів деякі готелі вбудовують в рельєф та використовують енергозберігаючі вікна, що дозволяє заощаджувати електроенергію на опалення та освітлення, а також зменшити витрати електроенергії на інші потреби. Одною з основних ознак екоготеля є використання сонячних колекторів для отримання гарячої води. Такі колектори,

як правило, забезпечують 60% світла і тепла. Деякі готелі застосовують, до того ж, систему збору дощової води.

Яскравим прикладом екологічно чистого готелю може служити готель "Adrere Amellal" в Сахарі. Унікальність Єгипетського готелю полягає в тому, що він збудований виключно з екологічно-чистих матеріалів: використовувались мул і сіль з місцевого озера. В готелі повністю відсутня електрика, немає телевізорів та інших пристрій, що нагадують цивілізацію. Вдень для освітлення використовують сонячне світло, а у вечірні часи та вночі - сотні свічок.

У зв'язку з цим відпочинок в такому готелі являє собою повне єднання з дикою природою.

Велике значення для приваблювання туристів має розташування готелів в історичній забудові міст Азербайджану. Історичні міста Азербайджану мають значний потенціал пам'яток історії які, без сумніву, є об'єктами туристичного притягнення.

Розміщення будівництва нових готелів малої місткості в історичній забудові міста може здійснюватися:

- На не забудованих ділянках, або ділянках, які звільнені від зруйнованих часом будівель;
- В будівлях рядової історичної забудови;
- В будівлях, які є пам'ятками архітектури.

Основні вимоги до виразності образу готелів в умовах історичної забудови міста зводяться до наступного:

- Якщо готель розміщується в будівлі з високими історичними і художніми характеристиками, то під час реконструкції таких будівель необхідне збереження і розкриття цих характеристик, які без сумніву, забезпечать виразність образу готелю;
- Якщо будівля, яка призначена під реконструкцію для розміщення в ній готелю, не має художньої або історичної цінності, то виразність його архітектури може бути отримана шляхом контрастного співставлення сучасного архітектурного рішення готелю і оточуючого середовища, або ж шляхом надання новій будівлі традиційних рис, характерних для оточуючих історичних об'єктів.

Висновки та перспективи дослідження. На основі наведеного вище аналізу сучасних видів і типів готелів можна зробити висновок, що перспективними архітектурними рішеннями готелів в туристичній сфері Азербайджану мають бути готелі малої місткості. Враховуючи особливості природно-кліматичних умов та значний потенціал пам'яток історії, що можуть бути об'єктами туристичного притягання, подальше дослідження слід проводити в напрямку

визначення архітектурно-планувальних рішень екоготелів малої місткості в історичній забудові Азербайджану. Для вирішення цієї задачі необхідно дослідити особливості архітектури історичної забудови міст, національні традиції, найбільш раціональні для даного регіону альтернативні джерела енергії, місцеву базу екологічно чистих матеріалів та ін.

Література

1. Лесик Александр Владимирович. Формирование учреждений отдыха и туризма в историко-архитектурной среде Украины: Дис. ... докт. арх.: 18.00.02. – в 2-х томах. / КИСИ – К; 1992.
2. Рогожникова Елена Евгеньевна. Архитектура гостиниц малой вместимости в условиях реконструкции исторических городов Украины: Дис. ... канд. арх.: 18.00.02./ Киев ЗНИИЭП – К; 1992.
3. Карасьова Ольга Михайлівна. Архітектурно-планувальна організація малих готелів в умовах природних комплексів: Дис. ... канд. арх.: 18.00.02/КНУБА-К; 2009.
4. Мержієвська Наталія Юріївна. будівлях центра міста (на прикладі міста Одеса): Дис. ... канд. арх.: 18.00.02./КНУБА – Київ: 2013;
5. Ковальська О.Є. Архітектурно-планувальна організація готелів (На прикладі крупніших міст України): Дис. ... канд.арх.: 18.00.02./ – Київ: 2012.
6. Аль-Хабр Фуад .Типологические основы проектирования учреждений туризма в условиях Ливана: Дис. ... канд. арх.: 18.00.02./Одесский инж. строительный ин-т.-Одесса, 1990;
7. Абуль Маджит Рагхид Хасан. Архитектурно-планировочная организация гостиничных комплексов для туристов (На примере Северного Ирана): Дис. ... канд. арх.: 18.00.02. /КИСИ-К; 1990;
8. Аль Гусус Джавдат Салем. Архитектурно-планировочная и пространственная организация туристических комплексов в условиях Иордании: Дис. ... канд. арх.: 18.00.02./КИСИ-К.:1990;

Аннотация

В статье определены основные эксплуатационные и эстетические требования к перспективным архитектурным решениям гостиниц в туристической сфере Азербайджана.

Ключевые слова: Туризм в Азербайджане, гостиничный сектор, архитектурные требования.

Annotation

The main exploitation and esthetic demanding to perspective architectural decisions of hotels in touristic sphere of Azerbaigan are revealed in this article.

Key words: tourism in Azerbaigan, hotel section, architectural demanding.